

Inka Hopsu vihr ym.

Kirjallinen kysymys rasismirikoksia käsitelleen työryhmän hajottamisesta ja rasisminvastaisen toimenpideohjelman toteuttamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Ilta-lehti uutisoi 20.4. oikeusministerin hajottaneen rasismirikoksia käsitelleen työryhmän. Kyseisen työryhmän tehtävänä oli valmistella rikoslain muuttamista vastaamaan EU:n rasisminvastaisen puitepäätöksen vaatimuksia. Lehden tietojen mukaan tapahtunutta lakkauttamista edelsi oikeusministeri Leena Meren valtakunnansyyttäjään kohdistama painostus työryhmän jäsenen vaihtamiseksi.

Työryhmässä valtakunnansyyttäjän toimistoa edusti työryhmässä valtiosyyttäjä Anu Mantila. Mantila on sananvapauserikosten vastuusyyttäjä, ja siinä roolissa hän on ollut ajamassa kristillisdemokraattien Päivi Räsäsen syytteitä oikeudessa. Räsästä on syytetty kansanryhmää vastaan kiihottamisesta.

Suomi on EU:n rikkomusmenettelyssä, koska komission mielestä Suomessa ei ole tarpeeksi kattavasti kriminalisoitu rasistisia rikoksia, kuten vihaan yllyttämistä. Komission mukaan Suomen rikoslaissa ei torjuta riittävän tehokkaasti rasismia ja muukalaisvihaa. Kyse on EU:n perusarvoista eli ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittamisesta. Suomessa rangaistavaksi säädetty kiihottaminen kansanryhmää vastaan on määritelmällisesti suppeampi kuin jäsenvaltioiden vuonna 2008 hyväksymä puitepäättös edellyttää. Työryhmän tehtävänä oli muun ohella uudistaa kansanryhmää vastaan kiihottamista koskevaa rikoslain säännöstä vastaamaan EU-tason sääntelyä.

Suomi on jo vuosi sitten luvannut komissiolle päivittää lakiaan vastaamaan paremmin EU-tason sääntelyä. Työryhmän näkemyksen mukaan kansainväliset sopimukset edellyttävät säännöksen supistamisen sijaan laajentamaan rangaistussäännöstä siten, että eräät teot, jotka nykyisin tuomittaisiin julkisena kehottamisena rikokseen, kunnianloukkauksena tai laittomana uhkauksena, pitäisi määritellä pikemminkin kiihottamiseksi kansanryhmää vastaan.

Valtionsyyttäjä on vahvistanut Ilta-lehdelle, että ministeriöstä oli pyydetty valtakunnansyyttäjää nimeämään työryhmään hänen tilalleen rasisminvastaiseen työryhmään toinen henkilö ja valtakunnansyyttäjän tästä kieltäytyneen. Valtakunnansyyttäjä taas ei kiistänyt tai vahvistanut tietoa lehdelle, vaan oli ohjannut kysymään asiaa ministeriöstä. Oikeusministeri taas ei suostunut kommentoimaan asiaa Ilta-lehden toimittajalle.

Kirjallinen kysymys KK 169/2024 vp

Viime aikoina on uutisoitu myös, että yksi konkreettisin toimenpide hallituksen rasisminvastaisessa tiedonannossa, holokaustin kieltämistä koskevan lainsäädännön valmistelu, on pysähtynyt.

Rasisminvastaisessa tiedonannossaan hallitus totesi: "Yhdenvertaisuus, syrjimättömyys ja rasismien poistaminen vaativat toimia, tänään ja huomenna. Yksikään hallitus ei tee maailmaa valmiiksi. Jokaisella hallituksella on velvollisuus tehdä parhaansa."

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Vaatiko ministeri tosiaan valtiosyyttäjä Anu Mantilan vaihtamista työryhmässä ja millä perusteilla,

miten ja milloin rasismirikosten rangaistuksia koskevaa lainsäädäntöä aiotaan päivittää EU-tason sääntelyä vastaavaksi ja

mitä hallitus on tehnyt rasismien poistamiseksi tiedonantonsa mukaisesti?

Helsingissä 24.4.2024

Inka Hopsu vihr
Fatim Diarra vihr